

Lesní cesta jako cesta k sobě?

Henry David Thoreau (1817-1862) ve svém *Deníku* o sobě 7. ledna 1857 napsal:

„Na ulicích a ve společnosti jsem téměř neustále sprostý a prostopášný, můj život je přílišně hanebný. Žádná suma ve zlatě ani váženost mě nenapraví – večere s guvernérem či kongresmanem! Ale když jsem sám, uprostřed dalekých lesů či polí, na prostých rolích a pastvinách plných králíků, i za pochmurného, a pro většinu ostatních ponurého dne, jako je tento, kdy vesničan vzpomíná na svou hospodu, přicházím k rozumu, znovu zažívám pocit spříznění, a ten chlad a samota jsou mi přáteli. Domnívám se, že jiní cosi podobného prožívají v kostele a při modlitbách. Já se vracím na svou opuštěnou lesní pěšinu, jako se jiní vracejí do svých domovů. Oprošťuji se tak od všeho zbytečného a vidím věci takové, jaké skutečně jsou, velkolepé a krásné...“

H. D. Thoreau patřil ke skupině spisovatelů, kteří si říkali transcendentalisté a kteří vycházeli z myšlenky, že prostřednictvím přírody jsme schopni splynout se svou duší. Asi nejznámějším dílem tohoto filosofa přírody a lesů, „oficiálního básníka přírodní poezie“ a jednoho z prvních „proroků našeho ekologického vědomí“, je kniha *Walden aneb Život v lesích* (1854). Popisuje v ní svůj život v „lesní boudě“ u jezera Walden poblíž Concordu ve státě Massachusetts. Les nevnímá jenom z pohledu přírodovědce, ale i z pohledu filosofa a myslitele s vroucím srdcem. Cesta lesem není jenom cestou pozorování přírodních úkazů, nerostů či živých organismů, ale i cestou uvědomění si vlastní omezenosti, křehkosti a existenční závislosti na přírodě. Je uvědomováním si hodnoty přírody, lidského života i života vůbec. Je hledáním sebe sama, mlčenlivým tázáním, kdy odpovědí může být šumění korun stromů, šelestění listů, zurčení lesní bystřiny, zpěv ptáků – hlasy lesa...

„Za každého počasí, v kteroukoli denní či noční hodinu snažím se dychtivě vnímat sebemenší záchvěv času a jako do kůry stromu vrýt si jej s užitkem do kůry mozkové; stát tam, kde se stýkají dvě věčnosti, minulost a budoucnost, což je přesně přítomný okamžik; cítit pod chodidly ono rozhraní.“

„S podivnou volností se toulám přírodou, sám její část. Obvykle míváme kolem sebe dostatečný prostor. Mám svůj horizont, obklopený lesy, celý pro sebe. Mám – dalo by se říci – své vlastní slunce a měsíc a hvězdy a docela malý svět úplně pro sebe. V noci kolem mého obydlí nikdy žádný pocestný neprošel, ani nezaklepal na dveře, až mi bylo, jako bych byl prvním nebo

posledním člověkem, zanechávající 'svět temnotě a mně', a černé nitro noci nebylo nikdy znesvěceno blízkostí lidského stvoření. “

„Nikdy se mi nestýskalo, ani v nejmenším mě netísnil pocit samoty, než jednou, a to bylo několik týdnů poté, co jsem se uchýlil do lesů, kdy jsem byl asi na hodinu na pochybách, zda k šťastnému, zdravému životu je nezbytně nutné mít stále nablízku lidské bytosti. A za mírného deštíku, kdy jsem byl zabrán v tyto úvahy, jsem zčistajasna pocítil tak libezné a blahodárné společenství v přírodě, v každé pleskající kapce a v každém zvuku a hnutí kolem svého domu, jakési neskonalé, nevysvětlitelné přátelství, zaplavující mě náhle jako povětrí, že se mi pomyslné přednosti lidského společenství zdály bezvýznamné, a už jsem na ně od té chvíle ani nepomyslel. Tak jasně jsem si uvědomoval přítomnost čehosi se mnou spřízněného, i ve výjevech, které ze zvyku označujeme jako divoké a truchlivé, a také to, že pokrevně či lidsky nejbližší mi není žádná osoba, ani spoluobčan. “

(Citované ukázky jsou z knihy THOREAU, H. D. *Walden aneb Život v lesích*. 1. vyd. Praha : Paseka, 2006. Část průvodního textu vychází z knihy COHEN, M. *Filozofické příběhy*. 1. vyd. Praha : Academia, 2010.)

Marek Timko